
Perspectiva mediului de afaceri asupra prețurilor de transfer și a legislației conexe în domeniu

---

George Bogdan STANA,
Academia de Studii Economice, București,
e-mail: Bogdan.Stana88@yahoo.com

Rezumat

Legislația românească privind prețurile de transfer a fost adoptată urmărind modelele stabilite de liniile directe ale Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) și cele ale Forumului Uniunii Europene privind prețurile de transfer. Primele reglementări legislative detaliate privind conținutul dosarului prețurilor de transfer și termenul de prezentare al acestuia au fost publicate în Monitorul Oficial al României în anul 2008.

Obiectivul prezentei cercetări este de a identifica și analiza percepția mediului de afaceri din România referitor la problematica prețurilor de transfer, abordând subiecte precum influența legislației prețurilor de transfer în crearea unui mediu de afaceri concurențial, modalitatea de aplicare a legislației de către autoritatea fiscală competentă, necesitatea unei companii de a apela la un consultant extern, precum și alte teme conexe.

Cuvinte-cheie: Prețuri de transfer, mediu de afaceri concurențial, tranzacții cu părțile afiliate, obligații suplimentare, consultanță specializată, convenția evitării dublei impuneri.

Clasificare JEL: E64, M42, M48

Vă rugăm să citați acest articol astfel:

Stana, B. (2016), The business perspective on transfer pricing and related legislation, *Audit Financiar*, vol. XIV, no. 3(135)/2016, pp. 312-319, DOI: 10.20869/AUDITF/2016/135/312.

Link permanent pentru acest document:

<http://dx.doi.org/10.20869/AUDITF/2016/135/312>.

Introducere

Principiul valorii de piață a fost introdus pentru prima dată în legislația fiscală internă în anul 1994, urmând ca dezvoltarea cadrului legislativ de stabilire a prețurilor de transfer să se realizeze în anul 2004, când au fost introduse în Codul fiscal definiția părților afiliate, a principiului valorii de piață și metodele pentru stabilirea prețurilor de transfer în conformitate cu principiul valorii de piață. Acesta se aplică tuturor tranzacțiilor cu părți afiliate, inclusiv tranzacțiilor între o entitate juridică străină și societatea înființată în România. Modificările recente aduse Codului fiscal clarifică posibilitatea de a investiga tranzacțiile între părțile românești afiliate, în scopul determinării prețurilor de transfer.

Mediul autohton de business nu acordă la momentul actual o atenție deosebită domeniului prețurilor de transfer și procesului de erodare a bazei de impozitare și mutare a profiturilor, cu toate că acesta va reprezenta un domeniu de viitor al auditului financiar, iar controalele fiscale se vor axa din ce în ce mai mult pe această ramură.

Pak și Zdanowicz (1994), citați de Kingsley și Zabihollah (2008), au conștientizat că „prețurile de transfer reprezintă cea mai importantă problemă din perimetrul fiscalității internaționale cu care se confruntă guvernele statelor și companiile multinaționale implicate în comerțul internațional.”

Companiile din România care efectuează tranzacții directe sau indirecte cu părți afiliate trebuie să înțeleagă faptul că strategia prețurilor de transfer, practică în cadrul grupului, impune respectarea principiului valorii de piață, însă tranzacțiile trebuie privite și din punctul de vedere al plusului de valoare creat și al beneficiilor părților implicate, așa cum precizează și McKinley și Owsley (2013), respectiv „determinarea prețurilor de transfer ale unei companii presupune identificarea poziției din grup în care este creată valoarea adăugată și modul în care se transferă între membrii grupului.”

O perspectivă privind identificarea riscului prețurilor de transfer și cuantificarea acestuia este analizată și prezentată de către un consultant al unei companii multinaționale, în cadrul ghidului OCDE privind „Gestionarea în mod eficient a provocărilor privind prețurile de transfer”. Acesta punctează „importanța abordării în afaceri a principiului valorii de piață și modul de evaluare.” De asemenea, acesta evidențiază și plusul de valoare pe care îl poate aduce „nivelul de pregătire al

departamentului din cadrul companiei în domeniul prețurilor de transfer și modul de colaborare cu echipa de consultanți” (OCDE, 2012).

Cel mai recent studiu privind gradul de conștientizare a companiilor din România referitor la importanța înțelegerii provocărilor legate de domeniul prețurilor de transfer a fost realizat de Ernst & Young (2013). Rezultatele studiului confirmă faptul că entitățile românești consideră prețurile de transfer ca fiind unul din aspectele cu cea mai mare importanță cu care acestea se vor confrunta în perioada următoare. Totodată, studiul realizat de Ernst & Young scoate în evidență o creștere a nivelului de cunoaștere al autorităților fiscale române în privința prețurilor de transfer, acestea desfășurând analize mai aprofundate ale documentației prețurilor de transfer.

Un alt studiu privind percepția profesioniștilor din România din domeniul financiar-contabil referitoare la unele aspecte specifice prețurilor de transfer a fost realizat de Corlaci și Tiron-Tudor (2014). În baza chestionarului utilizat, s-a ajuns la concluzia că respondenții „consideră că prețurile de transfer sunt importante în cadrul strategiei globale de afaceri, dar că, în același timp, aceste prețuri pot fi utilizate drept instrumente de manipulare a rezultatului fiscal.”

Legislația românească (Codul fiscal) include o descriere generală a principiului valorii de piață, care este în concordanță cu liniile directoare privind prețurile de transfer pentru companii multinaționale și administrații fiscale emise de OCDE (OCDE, 2010).

Obiectivul dosarului prețurilor de transfer este de a evalua măsura în care o societate din România desfășoară tranzacții cu o entitate afiliată din alt stat membru UE în conformitate cu principiul valorii de piață, precum și respectarea cerințelor de documentare a prețurilor de transfer existente în România. În cazul generării unor litigii responsabilitatea probatorie revine autorităților fiscale, care trebuie să demonstreze că prețurile de transfer practicate nu respectă principiul valorii de piață.

1. Metodologia de cercetare

În cadrul planificării și realizării activității de cercetare având drept scop evidențierea percepției mediului de afaceri din România asupra prețurilor de transfer, a fost conceput un chestionar alcătuit din 18 întrebări, din care 17 sunt întrebări închise cu variante singulare de

răspunsuri predefinite, iar ultima întrebare este una deschisă, în vederea identificării gradului de cunoaștere în domeniul prețurilor de transfer al respondentului. Chestionarul utilizat a fost construit folosind „*tehnica pâlniei*” (Chelcea, 2007, p.259), ce presupune structurarea întrebărilor astfel încât să se observe o trecere de la general către aspecte particulare ale subiectelor supuse cercetării.

Întrebările utilizate în cadrul chestionarului au fost structurate în patru categorii, astfel:

1. Primele patru întrebări au urmărit identificarea profilului companiei, segmentului de activitate, acționariatului și dacă respondenții au făcut până la momentul completării chestionarului obiectul unei inspecții fiscale privind prețurile de transfer. Au fost utilizate atât întrebări precodificate cu spectru larg de răspunsuri pentru conturarea profilului, cât și întrebări dihotomice închise;
2. Următoarele șase întrebări au avut rolul de a contura percepția și aptitudinea respondentului în raport cu întocmirea dosarului prețurilor de transfer, precum și conștientizarea importanței acestuia în contextul economic. Deoarece acest subiect este unul complex, iar opiniile pot varia ca intensitate, au fost utilizate preponderent întrebări de scalare de la 1 la 10, unde 1 reprezintă o influență scăzută și 10 o influență foarte mare;
3. Întrebările finale, cu variante predefinite de răspuns, au urmărit conturarea opiniei respondenților cu privire la modalitatea prin care este aplicată legislația fiscală în domeniul prețurilor de transfer de către autoritățile fiscale;
4. Ultima întrebare utilizată este de tip deschis și a avut rolul de a identifica gradul de cunoaștere în domeniul prețurilor de transfer al respondentului, precum și opinia acestuia în raport cu subiectul prezentat.

Grupul țintă a fost format din companii din domenii de activitate diverse și de mărimi diferite (contribuabili mici, mijlocii și mari). Companiile cărora le-a fost solicitată completarea chestionarului au fost selectate utilizând diverse contacte obținute de pe platforma de socializare orientată spre mediul de afaceri, LinkedIn. Odată cu transmiterea chestionarului, grupului țintă i s-a creat posibilitatea oferirii răspunsurilor sub protecția anonimatului sau nominalizarea companiei.

În vederea realizării chestionarului și centralizării răspunsurilor primite au fost utilizate componente din

pachetul Microsoft Office, respectiv Microsoft Word pentru redactarea chestionarului și Microsoft Excel pentru centralizarea rezultatelor și pentru elaborarea graficelor.

Perioada în care au fost colectate răspunsurile a fost cuprinsă între 1 martie 2015 și 31 octombrie 2015.

2. Analiza și interpretarea rezultatelor

În perioada de colectare a răspunsurilor au fost contactate în vederea completării chestionarului aproximativ 500 de persoane, prin e-mail, prin platforma LinkedIn și prin completarea chestionarelor la sediul social sau la punctul de lucru al respondenților. Până la sfârșitul lunii octombrie 2015 s-au centralizat 70 de răspunsuri, majoritatea provenind din sectorul contribuabililor mari.

Prezentarea rezultatelor va fi realizată urmărind categoriile de întrebări menționate anterior.

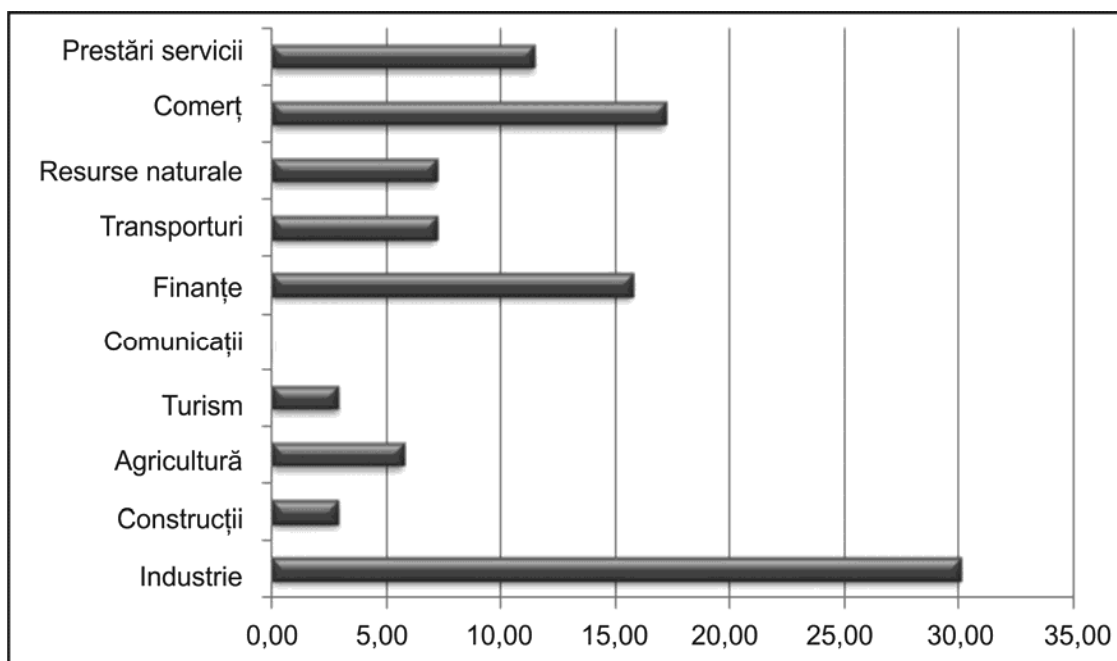
2.1. Identificarea profilului companiilor din care fac parte respondenții

În vederea asigurării unui eșantion reprezentativ, cele mai multe companii care au răspuns chestionarului trebuia să fie încadrate în clasa contribuabililor mari, la 50% dintre companii să existe cel puțin un acționar/asociat care să dețină minimum 25% din valoarea/numărul titlurilor de participare sau al drepturilor de vot și la cel puțin 20% dintre respondenți să fi fost necesară întocmirea dosarului prețurilor de transfer.

Conform rezultatelor centralizate, din totalul respondenților, 32,86% fac parte din categoria contribuabililor mici, 28,57% fac parte din categoria contribuabililor mijlocii, iar 38,57% fac parte din categoria contribuabililor mari, conform criteriilor de selecție aplicabile pentru anul 2015. Totodată, pe baza informațiilor centralizate, observăm că în cazul a 62,86% dintre companii există în structura acționariatului cel puțin o persoană care să dețină minimum 25% din valoarea/numărul titlurilor de participare sau al drepturilor de vot. Lipsa unei persoane fizice sau juridice care să dețină cel puțin 25% dintr-o companie atribuie automat acesteia titlul de societate independentă.

În continuare, **Figura 1** prezintă informații referitoare la profilul companiilor care au dat curs chestionarului.

Figura 1. Domeniile de activitate ale respondenților

Sursa: prelucrare proprie.

Conform **Figurii 1** observăm că eșantionul este format din: 30% companii care activează în industrie, 17% în comerț, 15% în finanțe, 11% în prestări servicii, iar 27% în celelalte domenii. În oricare dintre domeniile incluse în cadrul chestionarului pot să apară între afiliați tranzacții ce sunt supuse respectării legislației prețurilor de transfer și, implicit, respectării principiului valorii de piață, fie că vorbim de industrie și comerț, unde există tranzacții între afiliați (achiziția și vânzarea de produse finite, semifabricate, materii prime), fie de domeniile finanțe și prestări servicii.

În vederea stabilirii gradului de reprezentativitate a eșantionului, a fost necesară identificarea numărului de companii în care a fost întocmit un dosar al prețurilor de transfer, fie pentru toată activitatea sau doar pentru un anumit tip de tranzacție. Astfel, în baza răspunsurilor primite se observă că în cazul a peste 20% dintre companii a fost necesară întocmirea dosarului prețurilor de transfer.

Conform informațiilor primite la primele patru întrebări, în care s-a urmărit colectarea de informații preliminare privind reprezentativitatea eșantionului supus analizei,

putem concluziona că persoanele respondente pot asigura răspunsuri bazate pe experiența profesională în cadrul companiei, respectiv în domeniul prețurilor de transfer.

2.2. Percepția și aptitudinea în raport cu necesitatea întocmirii dosarului prețurilor de transfer

Majoritatea respondenților (65,71%) au răspuns că în cazul în care le va fi solicitat dosarul prețurilor de transfer, vor apela la o societate de consultanță specializată, în timp ce 31,43% dintre aceștia vor atribui această sarcină departamentului financiar din cadrul companiei, iar 2,86% vor utiliza alte resurse. Totodată, confirmând rezultatul întrebării anterioare, cea mai mare parte dintre persoanele care au completat chestionarul (71,43%) consideră că este necesară deținerea unei licențe software specială pentru obținerea eșantionului de comparabilitate necesar întocmirii dosarului prețurilor de transfer. Programele la care s-a făcut referire sunt AMADEUS și ORBIS, acestea reprezentând aplicații software ce sunt utilizate de către consultanți specializați în vederea obținerii unui eșantion de comparabilitate,

folosit de către o societate pentru demonstrarea respectării principiului valorii de piață.

La întrebarea privind impactul pozitiv al legislației prețurilor de transfer în crearea unui mediu de afaceri concurențial, 55% dintre respondenți au considerat că există o conexiune, aceștia completând câmpurile din intervalul 6-10 de pe o scală de la 1 la 10, unde 1 reprezintă o influență scăzută și 10 reprezintă o influență foarte mare.

Analizând percepția referitoare la mediul concurențial, s-a decis și cuantificarea impactului legislației prețurilor de transfer, ca o „povară” în plus de gestionat în cadrul unei companii. Cei mai mulți dintre respondenți (22,86%) au completat punctul 5 pe o scală de la 1 la 10, adoptând o poziție neutră. Totodată, 10% au considerat că legislația prețurilor de transfer nu prezintă o „povară” pentru companie, în timp ce 12,86% au considerat că este o activitate căreia trebuie să îi fie alocate resurse importante.

Deoarece în tranzacțiile cu părțile afiliate este necesară aplicarea principiului valorii de piață, 41,43% dintre persoanele chestionate consideră că legislația prețurilor de transfer poate afecta într-o oarecare măsură tranzacțiile companiei în relație cu afiliații săi (procentul a rezultat ca urmare a completării câmpurilor 5, 6 și 7). În același timp, 20% au considerat că legislația prețurilor de transfer nu afectează în nici un fel tranzacțiile între părțile afiliate, iar 10% consideră că există o influență foarte mare asupra tranzacțiilor.

Deoarece multe dintre companiile mari, mai ales cele din domeniul producției, achiziționează materii prime, semifabricate și/sau produse finite de la entități afiliate, a fost evaluată percepția referitoare la siguranța calității și conformității produsului sau serviciului în cazul în care acesta este furnizat de către o entitate din grup. Cei mai mulți dintre respondenți, 21,43%, au completat punctul 5 pe o scală de la 1 la 10, adoptând o poziție neutră. Totodată, 11,43% au considerat că nu este asigurată calitatea chiar dacă produsele/serviciile sunt achiziționate din cadrul grupului, în timp ce 14,29% au considerat că este asigurată calitatea produselor/serviciilor. Doar trei companii din industrie au completat câmpul 10 (influență foarte mare).

În ceea ce privește influența prețurilor de transfer în combaterea fenomenului de „erodare a bazei de impozitare și mutare a profiturilor”, din totalul

respondenților, 37,14%¹ au considerat că în forma actuală (Codul Fiscal valabil în anul 2015) legislația are o influență scăzută, pe când 31,43% adoptă o poziție neutră. Restul de 31,43% consideră că legislația are o influență puternică asupra creșterii gradului de conformare voluntară a companiilor. Unele companii tind să utilizeze prețurile de transfer pentru a crește profitul raportat de grup în jurisdicțiile cu fiscalitate redusă și pentru a reduce profitul acolo unde fiscalitatea este mare.

La întrebarea din chestionar „În ce măsură considerați că legislația prețurilor de transfer vă îngreunează drepturile, în calitate de contribuabil, în relație cu persoanele afiliate?”, 72,86% din respondenți au bifat primele patru câmpuri, considerând că legislația în vigoare nu îi forțează să respecte o anumită rentabilitate a companiei, aceasta fiind influențată în principal de mediul economic și foarte puțin de legislația în domeniu.

Prețurile de transfer au devenit în anul 2015 un nou instrument de creștere a veniturilor la bugetul de stat, existând o creștere semnificativă a sumelor suplimentare stabilite, de 217 mil. EUR (ANAF, 2015), prin verificarea respectării principiului valorii de piață.

Deși numărul controalelor fiscale demarate privind respectarea prețurilor de transfer în raport cu părțile afiliate a crescut în ultimul an, doar 35,71% dintre respondenți consideră că prețurile de transfer reprezintă o nouă „pârghie” de atragere de venituri suplimentare la bugetul de stat, pe când 20% își mențin opinia neutră referitoare la acest subiect.

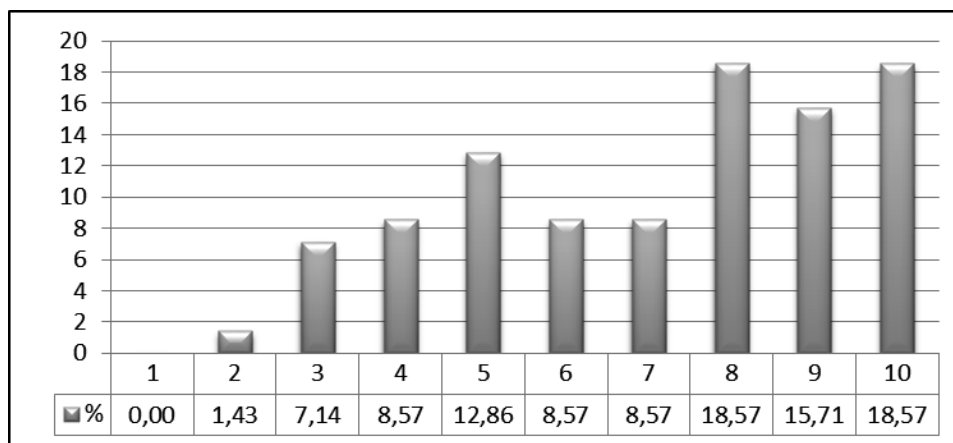
Referitor la influența stabilirii unui prag minim privind valoarea tranzacțiilor sub care existența dosarului de prețuri de transfer să nu fie necesară, peste 72,86%² din respondenți consideră această măsură ca benefică pentru mediul economic și eficientă din punct de vedere legislativ.

Totodată, majoritatea persoanelor chestionate consideră că legislația actuală în domeniul prețurilor de transfer este ambiguă, sumară și deschisă interpretărilor. Opiniile respondenților sunt prezentate în **Figura 2**.

¹ Procentele au fost calculate astfel: 37,14% câmpurile 1,2 și 3 din chestionar; 31,43% câmpurile 4,5 și 6 din chestionar; 31,43% câmpurile 7 - 10 din chestionar.

² Procentul de 72,86% reprezintă totalitatea respondenților care au marcat câmpurile din intervalul 7-10, unde 1 reprezintă eficiență scăzută iar 10 – eficiență foarte mare.

Figura 2. Situația răspunsurilor la întrebarea – Considerați că legislația din domeniul prețurilor de transfer, în forma actuală, este ambiguă și sumară? (1 – Dezacord total, 10 – Cu totul de acord)

Sursa: prelucrare proprie

2.3. Percepția în raport cu modalitatea aplicării legislației prețurilor de transfer

Din totalul respondenților, 40% (respondenții care au bifat criteriile 8-10) consideră că autoritățile fiscale nu au suficiente cunoștințe tehnice în aria prețurilor de transfer, aplicând legea ușor abuziv, pe când 18,57% (respondenții care au bifat criteriile 1-3) consideră că autoritățile fiscale au suficiente cunoștințe tehnice în aria prețurilor de transfer. Totodată, 14,29% au dorit să își păstreze neutralitatea cu privire la tema propusă, probabil deoarece nu au avut niciodată contact cu autoritățile fiscale pe subiectul prețurilor de transfer.

Din totalul persoanelor chestionate 27,14%¹ consideră că prețurile de transfer nu reprezintă, încă, o știință exactă, pe când doar 5,71% consideră că reprezintă o știință bine fundamentată. Totodată, 67,14% au completat câmpurile din intervalul 4-7, optând pentru o părere neutră privind subiectul întrebării.

2.4. Identificarea gradului de cunoaștere a convenției dublei impuneri

Fiind o întrebare deschisă, prezentăm trei dintre cele mai bune răspunsuri primite:

¹ Procentele au fost calculate astfel: 27,14% câmpurile 1,2 și 3 din chestionar; 67,14% câmpurile 4-7 din chestionar; 5,71% câmpurile 8-10 din chestionar.

1. În general o ajustare din punct de vedere al prețurilor de transfer va duce la o dublă impunere. Este dreptul contribuabilului să aplice Convenția de Arbitraj (dacă este în interesul său să o facă).
2. Considerăm că o ajustare a prețurilor de transfer poate să intre în conflict cu convenția evitării dublei impuneri atâta timp cât prețul achizițiilor de la persoane afiliate nu reflectă valoarea de piață și au loc ajustări ale acestui preț cu consecințe asupra impozitului pe profit.
3. Depinde de prețurile practicate în achizițiile de produse din cadrul grupului.

Cu siguranță că o ajustare a prețurilor de transfer poate intra în conflict cu convenția evitării dublei impuneri și poate modifica baza veniturilor impozabile ale unei companii afiliate dintr-o altă țară, direct sau indirect. Compania care a fost informată de către autoritățile fiscale dintr-un stat membru că veniturile/cheltuielile îi vor fi ajustate, în sensul creșterii bazei impozabile, are dreptul de a solicita și aplica Convenția de Arbitraj și de a iniția procedura amiabilă.

Convenția Model cu privire la impozitele pe venit și impozitele pe capital prevede mecanismul ce permite autorităților competente să se consulte în vederea rezolvării, în contextul problemelor de prețuri de transfer, nu numai a problemelor juridice aferente dublei impuneri, ci și pe cele economice, și, în special, pe cele rezultate din includerea profiturilor întreprinderilor asociate (OCDE, 2010).

În baza răspunsurilor centralizate, concluzionăm că doar 10% dintre respondenți dețin cunoștințe peste medie în domeniul prețurilor de transfer, exprimând opinia că o ajustare a bazei impozabile a unei companii dintr-un grup poate intra în conflict cu convenția de evitare a dublei impuneri și faptul că rămâne la alegerea companiei dacă va lua măsuri pentru diminuarea bazei impozabile la companiile unde au fost identificate tranzacții ce nu respectau principiul valorii de piață.

Concluzii

Studiul prezentat a fost realizat prin aplicarea unui chestionar asupra unui eșantion de companii provenind din toate categoriile de contribuabili, precum și dintr-un spectru larg de domenii de activitate. Chestionarul aplicat a fost construit folosind tehnica pâlniei, iar întrebările au fost grupate în 4 categorii distincte în vederea evaluării profilului companiilor, a percepției și a aptitudinii în raport cu necesitatea întocmirii dosarului prețurilor de transfer, a percepției în raport cu modalitatea aplicării legislației prețurilor de transfer și identificarea gradului de cunoaștere a convenției dublei impuneri.

Pe baza rezultatelor centralizate putem considera că eșantionul este reprezentativ, întrucât cele mai multe companii care au răspuns chestionarului sunt încadrate în clasa contribuabililor mari, peste 60% dintre companii au cel puțin un acționar/asociat care deține minimum 25% din valoarea/numărul titlurilor de participare sau al drepturilor de vot și la o parte dintre respondenți a fost necesară întocmirea dosarului prețurilor de transfer.

Deoarece la stabilirea unei strategii de prețuri de transfer sunt necesare cunoștințe aprofundate asupra legislației naționale în domeniu, precum și asupra modelelor OCDE, 65,71% dintre respondenți au motivat că vor apela la o societate de consultanță specializată. Totodată, 71,43% consideră că este necesar accesul la o bază de date în vederea stabilirii eșantionului de

comparabilitate pentru compararea prețurilor și stabilirea valorii de piață aferente tipurilor de tranzacții practicate în relație cu părțile afiliate.

Completarea legislației în vigoare cu praguri de semnificație minime privind valoarea tranzacțiilor cu părțile afiliate sub care nu este obligatorie întocmirea dosarului de prețuri de transfer este considerată de 72,86% din respondenți ca fiind o măsură benefică pentru mediul economic și eficientă din punct de vedere legislativ. Codul fiscal aplicabil începând cu 1 ianuarie 2016 cuprinde prevederi referitoare la stabilirea unor praguri de semnificație pe tipuri de tranzacții, peste care va fi necesară întocmirea dosarului prețurilor de transfer și dovedirea respectării principiului valorii de piață.

În ceea ce privește cunoașterea peste un nivel mediu atât a legislației privind prețurile de transfer, cât și a prevederilor convenției evitării dublei impuneri, concluzionăm că doar 10% dintre respondenți dețin cunoștințele necesare referitoare la faptul că o ajustare a bazei impozabile în cazul unei inspecții privind prețurile de transfer poate duce la o solicitare de diminuare a bazei impozabile la companiile unde au fost identificate tranzacții ce nu respectau principiul valorii de piață.

Cercetarea prezentată este limitată de numărul redus al respondenților care au dat curs invitației de completare a chestionarului, dar considerăm că o prezență de 38,57% de companii din categoria contribuabililor mari asigură un grad ridicat de reprezentativitate a eșantionului. Totodată, acest demers științific s-a axat pe anumite probleme specifice, cunoscute atât de către personalul aferent departamentului financiar din cadrul companiilor, cât și de managerii sau de administratorii acestora.

Cercetarea realizată poate reprezenta un punct de inițiere pentru cercetări viitoare în vederea analizei evoluției abordărilor problematice prețurilor de transfer din punctul de vedere al mediului de afaceri, pe fondul schimbărilor legislative privind acest domeniu, din Codul fiscal valabil începând cu 1 ianuarie 2016.

BIBLIOGRAFIE

1. Chelcea, S. (2007), Tehnici de cercetare sociologică, [.pdf] Disponibil online la <https://alingavreliuc.files.wordpress.com/2010/10/s-optimiu-chelcea-tehnici-de-cercetare-sociologica1.pdf> [Accesat pe 5 ianuarie 2016].
2. ANAF (2015), *Comunicat de presă 855/20.07.2015*, [.pdf] Disponibil la: https://static.anaf.ro/static/3/Cluj/855_COM_preturi%20de%20transfer_iul2015.pdf [Accesat pe 5 ianuarie 2016].

3. Corlaci, A. și Tiron-Tudor, A. (2014), Cercetare privind percepția profesioniștilor din România din domeniul financiar-contabil referitoare la unele aspecte specifice prețurilor de transfer, *Audit Financiar*, vol. XII, nr. 109-1/2014, pp. 11-17.
4. Ernst & Young (2013), *Transfer Pricing Survey Report – Romania 2013*, [.pdf] Disponibil la: http://mcr.doingbusiness.ro/uploads/513081d86dbf2EY%20TP%20survey%20report%20Romania_FINAL.PDF [Accesat pe 13 februarie 2016].
5. *Hotărârea Guvernului 44/2004 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal*, București: Monitorul Oficial nr. 112/06.02.2004.
6. McKinley, J. și Owsley, J. (2013) Transfer pricing and its effect on financial reporting, *Journal of Accountancy*, Octombrie 2013, [online] Disponibil la: <http://www.journalofaccountancy.com/issues/2013/oct/20137721.html> [Accesat pe 5 ianuarie 2016].
7. Kingsley, O. și Zabihollah, R. (2008), Income shifting and corporate taxation: the role of cross-border intrafirm transfers, *Review of Accounting and Finance*, vol. 7, nr. 1, pp. 83 – 101.
8. *Legea 571/2003 privind Codul Fiscal*, București: Monitorul Oficial nr. 927/23.12.2003.
9. OECD Publishing (2010), *Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations*, [online] Disponibil la <http://www.oecdbookshop.org/browse.asp?pid=tit-le-detail&lang=en&ds=&ISBN=9789264090330> [Accesat pe 5 ianuarie 2016].
10. OECD Publishing (2012), *Dealing Effectively with the Challenges of Transfer Pricing*, [.pdf] Disponibil la: <http://www.oecd.org/site/ctpfta/49428070.pdf> [Accesat pe 5 ianuarie 2016].
11. OECD Publishing (2014), *Model tax convention (condensed version)*, [.pdf] Disponibil la: <http://www.oecd.org/ctp/treaties/2014-model-tax-convention-articles.pdf> [Accesat pe 5 ianuarie 2016].
12. Agenția Națională de Administrare Fiscală, *Ordinul nr. 222/2008 privind conținutul dosarului prețurilor de transfer*, București: Monitorul Oficial nr. 129/19.02.2008.
13. Pak, S. și Zdanowicz, J. (1994), A statistical analysis of the US merchandise trade data base and its uses in transfer pricing compliance and enforcement, *Tax Management Transfer Pricing*, vol. 3, pp. 50-57.